

WhatsApp vapaa-aikana

Meille myymälänhoitajille tehtiin työnantajan toimesta suljettu WhatsApp-ryhmä, jonne tulee viestejä mihin kellonaikaan vain, esim. klo 22.30 tai jouluaaton aattona. Ryhmään välillä kerrotaan omasta myymälästä, etteivät kassakoneet toimi, välillä kysytään jotain muuta. Minusta tämä on aika rasittavaa, koska milloinkaan ei ole vapaa-aikaa. Nyt kysynkin teinkö oikein, kun poistin koko WhatsAppin puhelimesta?

Kaupan työehtosopimuksessa on määritelty säännöllisen työajan käsite. Sen ylittävä aika on työntekijän vapaa-aikaa. Vapaa-ajalla ei ole velvollisuutta hoitaa työasioita tai vastata työpaikalta tuleviin kysymyksiin edes suljetussa keskusteluryhmässä. Siten vapaa-ajalla ei ole velvollisuutta hoitaa työasioita esim. WhatsAppissa tai sähköpostin kautta.

Työnantajan on annettava työvälineet työtehtävien hoitamiseen eikä voida edellyttää, että työntekijä hoitaa työasioita omalla puhelimella. Omaan puhelimeen työntekijällä ei ole velvollisuutta ladata työnantajan sellaisia ohjelmia tai liittyä ryhmään, jotka on tarkoitettu työasioiden hoitoon. Siten työntekijällä on oikeus päättää itsenäisesti mitä ohjelmia hän haluaa puhelimeensa ladata. Työnantaja ei voi määrätä työntekijän henkilökohtaisia tunnuksia ym. työkäyttöön.

Työnantaja ei määrää kenenkään työntekijän vapaa-ajan käytöstä. Organisaation kannattaa tähän luoda omat selkeät pelisäännöt. Jos työntekijä hoitaa vapaa-ajalla työasioita niin työnantajan kanssa pitäisi sopia ajan lukemisesta työaikaan ja miten se ilmoitetaan työaikakirjanpitoon.

Vähittäiskaupan esimiehillä ei ole määräystä puhelinedusta työehtosopimuksessa. Myöskään työnantajan antama työsuohdepuhelin ei muodosta ylimääräistä velvoitetta olla tavoitettavissa vapaa-aikana myöskään sosiaalisessa mediassa tai työasioita varten luodussa suljetussa WhatsApp -ryhmässä. Jotta tällainen yleinen velvoite olisi olemassa, se pitäisi olla kirjattuna työsopimukseen ja siinä pitäisi sopia miten aika luetaan työaikaan ja maksetaan korvaus.

Työaikalaki tuntee varallaolon käsitteen. Varallaolona on pidetty myös sellaista aikaa, jonka toimihenkilö on velvollinen vapaa-aikanaan olemaan tavoitettavissa puhelimen kautta siten, että hänet voidaan tarvittaessa kutsua töihin (vapaamuotoinen varallaolo). Varallaolon korvaamisesta on sovittava työnantajan ja työntekijän välillä. Usein varallaolo on niin vapaamuotoista, että palkka maksetaan vain työtehtäviin käytetystä ajasta itse työpaikalla ja työntekijä on oikeutettu hälytysrahaan joutuessaan menemään työpaikalle.

Kimmo Nieminen